Додаток 2
до наказу Лохвицької ЗОШ І-ІІІ ступенів №2
від 30 серпня 2024 р. № _____

Порядок реагування на випадки булінгу у школі та відповідальність осіб причетних до булінгу:

1.Дитина звертається до класного керівника, психолога, соціального педагога, адміністрації школи, будь-якого працівника закладу.

2.Після отримання усного чи письмового звернення дитини відповідна особа (класний керівник, психолог, соціальний педагог, заступник директора з навчально-виховної роботи) інформує керівника закладу освіти про випадок булінгу.

3.Якщо педагог або інший працівник закладу освіти став свідком булінгу або отримав інформацію про випадок, то він має повідомити керівника закладу, незалежно від того, чи поскаржилась йому жертва булінгу, чи ні.

4.Керівник закладу розглядає таке звернення та з'ясовує всі обставини цькування:

- скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу та окреслює подальші дії. Якщо комісія визнала, що це був булінг, а не одноразовий конфлікт, то керівник закладу зобов'язаний повідомити уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та Службу у справах дітей;
- до складу комісії входять педагоги, психолог, соціальний педагог, керівник закладу, представники громадськості, співробітники ССД та поліції (за потреби);
- за будь-якого рішення комісії керівник закладу забезпечує психологічну підтримку усім учасникам випадку;
- у разі, якщо комісія не кваліфікує випадок як булінг, а постраждалий не згодний із цим, то він може одразу звернутися до органів Національної поліції України, а директор закладу може понести відповідальність, якщо випадок булінгу буде доведено.

Порядок подання та розгляд (з дотриманням конфіденційності) заяв про виникнення булінгу (цькування) в закладі освіти:

1.Робота комісії по розслідуванню випадку булінгу.

2.Відбір пояснень в осіб, що брали участь у конфлікті.

3.Прийняття рішення про випадок, що стався.

4.Повідомлення поліції про випадок та службу у справах дітей.

5.Надання відповіді заявнику.

6.Додаткове планування виховної, соціально-психологічної роботи із учасниками конфлікту.

Терміни подання та розгляду Заяв

1. Заявники зобов'язані терміново повідомляти керівнику закладу про випадки булінгу (цькування), а також подати Заяву.

2.Рішення про проведення розслідування із визначенням уповноважених осіб видається протягом 1 робочого дня з дати подання Заяви.

3.Розслідування випадків булінгу (цькування) уповноваженими особами здійснюється протягом 3 робочих днів з дати видання рішення про проведення розслідування.

4.За результатами розслідування протягом 1 робочого дня створюється Комісія та призначається її засідання на визначену дату.

5.Директор закладу зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та службу у справах дітей про кваліфікований Комісією випадок булінгу (цькування) протягом одного дня.

Реагування на доведені випадки булінгу

1.На основі рішення комісії з розгляду випадків булінгу (цькування), яка кваліфікувала випадок як булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварку, директор закладу:

- повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;

- забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування) (далі – Заходи).

2.Заходи здійснюються заступником директора з навчально-виховної роботи у взаємодії з практичним психологом та затверджуються директором закладу.

3.З метою виконання Заходів можна запроваджувати консультаційні години у практичного психолога, створювати скриньки довіри, оприлюднювати телефони довіри.

Відповідальність осіб причетних до булінгу (цькування)

Відповідальність за булінг (цькування) встановлена статтею 173 п.4 Кодексу України про адміністративні правопорушення такого змісту:

«Стаття 173 п.4» . Булінг (цькування) учасника освітнього процесу.

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, - тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, -тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, - тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Неповідомлення директором закладу уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу – тягне за собою накладення штрафу від п’ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

Зразок заяви

Директору

Лохвицької ЗОШ І-ІІІ ступенів №2

Солохіній О.Ю.

_____(ПІБ заявника)

_____(що проживає)

_____ (контактний телефон)

ЗАЯВА

Доводжу до Вашого відома, що між моєю дитиною_____(ПІБ

дитини) та учнем/ученицею (групою дітей)_____класу _____ (ПІБ

учня/учениці), сталася така ситуація:

Прошу розглянути її на ознаки булінгу..

(опис ситуації).

Дата Підпис

КАТАЛОГ ДІЙ, ЯКІ РОЗЦІНЮЮТЬСЯ ЯК ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

(витяг з Наказу Міністерства освіти і науки України «Про вжиття додаткових заходів щодо профілактики та запобігання жорстокому поводженню з дітьми» від 25.12.2006 № 844)

В основі жорстокого поводження з дітьми лежить нерозуміння цінності дитини, відсутність системи демократичних цінностей, які визначають модель сімейного життя і родинного виховання в конкретній сім'ї.

Жорстоке поводження з дітьми в школі, виховній установі з боку вчителів, вихователів щодо дітей виявляється у наступному: приниженнях, постановці в кут; битті; роздяганні дитини перед іншими як способу покарання; нагадуванні при класному колективі про недоліки дитини, особливості сім'ї, сімейні події, про які вчителю стало відомо; непосильній праці; ігноруванні фізичних потреб дитини (заборона піти до туалету); існуванні «любимчиків» та «парій»; підвищеному тоні, крику, необґрунтованих, неадекватних оцінках; суворій дисципліні, яка тримається на страху, а не на інтересі до навчання; авторитаризмі, вимогах без пояснень; недоцільних вимогах до зовнішнього вигляду дитини (зачіски, форми) і застосуванні дій щодо його покращення – підстригання власноруч, зняття прикрас, відбір мобільних телефонів тощо; розбещенні.

Мають місце непоодинокі випадки приниження гідності дітей вчителями. Нерідко конфіденційна інформація щодо проблем дитини та її сім'ї розголошується і стає предметом обговорення у класному колективі, серед батьків, що травмує психіку , погіршує моральний стан дитини.

Засобом психологічного тиску в руках окремих педагогів стало обесцінювання навчальних досягнень учнів. Нерідко 11-12 балів може отримати лише той учень, який ходить до вчителя на додаткові (платні) заняття. Вищезазначене, а також професійна солідарність, хибне тлумачення; захисті честі мундиру" формують у підростаючого покоління уявлення про сутність подвійних стандартів.

Жорстоке поводження дітей щодо дітей виявляється в такому: образливих прізвиськах; насміханні над виглядом, видом діяльності, поведінкою дітей, які вирізняються серед однолітків; примушуванні до негативних дій (доведи, що не боїшся вчителя що ти не гірше за інших, - палиш, вживаєш наркотики, дорослий, займаєшся сексом тощо), бойкоті, ігноруванні; битті («темна»); відбиранні у слабших дорогих речей, грошей, їжі; погрозах, приниженнях; примусу до «служіння» сильному – нести портфель, бути на підхваті, чергувати тощо; зґвалтуванні, цькуванні.

Каталог дій, що розцінюються як насильство по відношенню до дітей

(на основі аналізу міжнародних та державних нормативно-правових актів)

Фізичне насильство:

- побої
- мордування
- навмисне травмування
- нанесення тілесних ушкоджень
- порушення фізичного здоров’я
- катування

- недбале, брутальне і жорстоке, нелюдське поводження, що принижує гідність
- фізичні покарання
- зловживання
- нехтування
- експлуатація дитячої праці
- непосильна праця
- залучення до праці на виробництві зі шкідливими умовами
- використання у жебрацтві
- вилучення органів для трансплантації, насильницьке донорство (проведення дослідів)
- вбивство

Психологічне насильство

- приниження гідності
- словесні образи, образливі прізвиська
- роздягання дитини перед іншими як спосіб покарання
- висміювання недоліків дитини, особливостей сім'ї, сімейних подій
- насміханні над виглядом, видом діяльності, поведінкою дітей, які вирізняються серед однолітків
- ігнорування фізичних потреб дитини
- крик
- авторитаризм, вимоги без пояснень
- примушування до негативних дій
- погрози
- цькування
- переслідування
- залякування
- залучення до екстремістських релігійних психокультових угрупувань та течій
- примушення до жебрацтва, бродяжництва
- доведення дітей до самогубства
- розголошення чи публікація будь-якої інформації про дитину, що може заподіяти їй шкоду, без згоди законного представника

Сексуальне насильство:

- розбещення
- зґвалтування
- використання неповнолітніх у порнобізнесі (для створення та розповсюдження порнографічних матеріалів)
- посягання на статеву недоторканість, сексуальні домагання
- сексуальні зловживання
- сексуальна експлуатація неповнолітніх (проституція, примушування, спонукання чи втягнення до заняття проституцією; звідництво, вчинене із залучанням неповнолітнього)

Економічне насильство:

- відбирання речей, грошей, їжі, на які постраждалий має передбачене законом право
- умисне позбавлення житла, їжі, одягу, грошей
- вимагання
- крадіжка, грабіж
- шантаж з метою отримання грошей
- незаконне присвоєння власних речей, грошей іншої людини
- умисне пошкодження майна та одягу

Основні поняття

жорстоке поводження з дитиною – будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного та соціального насилля над дитиною в сім’ї або поза нею;

насильство - будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одної людини по відношенню до іншої, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи людини та громадянина і наносять їй моральну шкоду, шкоду її фізичному чи психічному здоров'ю;

фізичне насильство – умисне нанесення одним індивідом іншому побоїв, тілесних ушкоджень, що може призвести або призвело до смерті постраждалого, порушення фізичного чи психічного здоров’я, нанесення шкоди його честі і гідності;

сексуальне насильство – протиправне посягання одного індивіда на статеву недоторканість іншого, а також дії сексуального характеру по відношенню до неповнолітніх;

психологічне насильство – це насильство, пов’язане з дією одного індивіда на психіку іншого шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно спричиняється емоційна

невпевненість, нездатність захистити себе та може завдаватися або завдається шкода психічному здоров’ю;

економічне насильство – навмисне позбавлення одним індивідом іншого житла, їжі, одягу та іншого майна чи коштів, на які постраждалий має передбачене законом право, що може призвести до його смерті, викликати порушення фізичного чи психічного здоров’я.